

رسوب شناسی نهشته های دور از ساحل جنوب غربی دریای خزر

صفیه حقانی^۱، عبدالحسین امینی^۱، حمید علیزاده کتک لاهیجانی^۲

۱- دانشکده زمین شناسی، پردیس علوم، دانشگاه تهران s_haghanitu@yahoo.com

۲- مرکز ملی اقیانوس شناسی، تهران

چکیده

مغزه های رسوبی با طول ۲ متر از بخش های مختلف حاشیه جنوب غربی دریای خزر تهیه شده اند. رسوبات این مغزه ها با لامیناسیون ظریف مشخص می شوند که این لامینه ها به سرعت تحت شرایط اکسیدشونده از بین می روند. آزمایشات رسوب شناسی شامل آنالیز اندازه ذرات، سنجش میزان ماده آلی و میزان کربنات کلسیم بر روی این رسوبات، نشان می دهد که اندازه ذرات در این رسوبات بین سیلت متوسط تا رس بوده و این رسوبات به طور متوسط غنی از کربن آلی می باشند (متوسط ۲/۵۴ درصد). انطباق خوبی بین افزایش عمق آب و میزان مواد آلی مشاهده می شود، به عبارت دیگر با فاصله از ساحل میزان مواد آلی موجود در رسوبات افزایش می یابد. به نظر می رسد وجود شرایط بی اکسیژنی، مهمترین عامل برای حفظ مواد آلی در بخش های عمیق آب می باشد. میزان کربنات کلسیم رسوبات بین ۱۵/۱ تا ۲۴/۰۴٪ تغییر می کند و فراوانی آن روند مشخصی را با فاصله از ساحل دنبال نمی کند. این امر وجود دو منشأ آواری و درون حوضه ای را برای ذرات مذکور مسلم می سازد.

Sedimentology of South-West Caspian Sea offshore deposits

Abstract

Cores of around 2 m long were collected from different parts at the South West Caspian Sea. All the cores are marked by fine laminated sediment, which are rapidly removed in oxidizing conditions. Textural and compound study of sediments indicate that sediment ranged from fine silt to clay, with moderately enriched organic matter and carbonate (AVE. 2.5 % OM & 15.1 to 24.04% carbonate). The organic matter contents of sediments increase with depth and distance from the coast. Such relations show that the reduction condition is most important factor in OM enrichment. No distinct pattern in carbonate distribution is found. This is related to their diverse source, both land derived, and chemical / biochemical.

مقدمه

دریای خزر به عنوان بزرگترین حوضه آبی محصور در خشکی از دیرباز مورد توجه ساکنان پیرامون آن و ملل دوردست بوده است. این دریا به صورت گودالی عظیم بین کشورهای ایران، آذربایجان، ترکمنستان، قزاقستان و روسیه قرار گرفته است و نقش بسیار مهمی در شکوفایی اقتصادی این کشورها به جهت دارا بودن ذخایر مختلف انرژی، اراضی ساحلی و منابع عظیم دریایی ایفا می کند. با توجه به اهمیت زمین شناسی این حوضه از جنبه های